

Realizacja zadań publicznych a ramy prawne instytutów badawczych

Hanna Wolska¹

Execution of public tasks and legal framework of research institutes. Prz. Geol., 66: 615–619.

A b s t r a c t. Public tasks are important for the economy and constitute an obligation of the state to meet the collective needs of people, executed by competent public and private entities. Moreover, such tasks are related to public interest and public benefit. The public interest is also a criterion for deciding how a given public task should be implemented. This paper discusses legal framework of research institutes with reference to public tasks. The special status of such institutes is important for development of science and economy mainly due to the fact that they constitute legal units set up by the government for the purpose of application-oriented research and development.

Keywords: research institute, public tasks, research, economy

Zadania publiczne mają istotne znaczenie w gospodarce. Stanowią one prawny obowiązek państwa do zaspokajania zbiorowych potrzeb człowieka, realizowany przez kompetentne podmioty publiczne i prywatne. Zadania te są również ściśle związane z interesem publicznym oraz celami publicznymi, przy czym ten pierwszy stanowi kryterium wyboru formy realizacji konkretnego zadania publicznego.

Przedmiotem niniejszego opracowania będzie przedstawienie ram prawnych instytutów badawczych w kontekście zadań publicznych. Szczególny status tych podmiotów ma bowiem istotne znaczenie dla rozwoju nauki i gospodarki. Artykuł ten będzie stanowił również odpowiedź na polemikę zawartą w artykule pt. *Nauka a państwowa służba geologiczna* przygotowanym przez T.M. Peryta (Peryt, 2018), zamieszczoną w sierpniowym numerze *Przeglądu Geologicznego*.

ZADANIA INSTYTUTÓW BADAWCZYCH

Ramy prawne funkcjonowania instytutów badawczych zostały uregulowane w ustawie o instytutach badawczych (Ustawa, 2010). Zgodnie z brzmieniem art. 1 ust. 1 instytutem badawczym jest państwowa jednostka organizacyjna, wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce.

Na podstawie przedmiotowej definicji należy stwierdzić, że instytut badawczy jest jednostką prawną, powołaną przez władzę rządową, która ma prowadzić

badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. W literaturze przedmiotu podkreśla się, że przez działalność badawczą (*research*) i prace rozwojowe (*development*), należy rozumieć pracę twórczą podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, oraz wykorzystanie tych zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań. Termin ten obejmuje trzy rodzaje działalności: badania podstawowe², badania stosowane³ i prace rozwojowe⁴ (Michtha, 2013, komentarz do art. 1, cyt. za: Podręcznik Frascati, 2002, s. 34).

Ponadto art. 2 ust. 1 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010) stanowi, że do podstawowej działalności tej specyficznej jednostki prawnej należy prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki oraz wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych. W związku z prowadzoną działalnością podstawową instytut może:

- upowszechniać wyniki badań naukowych i prac rozwojowych;
- wykonywać badania i analizy oraz opracowywać opinie i ekspertyzy w zakresie prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych;
- opracowywać oceny dotyczące stanu i rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i techniki oraz sektorów gospodarki, które wykorzystują wyniki badań naukowych i prac rozwojowych oraz w zakresie wykorzystywania w kraju osiągnięć światowej nauki i techniki;

¹ Katedra Prawa Gospodarczego Publicznego i Ochrony Środowiska, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Gdański, ul. Jana Bażyńskiego 8, 80-309 Gdańsk; hanna.wolska@prawo.ug.edu.pl

² Badania podstawowe (*basic research*) to działalność eksperymentalna lub teoretyczna podejmowana przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy na temat podłoża zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na konkretne zastosowanie lub wykorzystanie (Michtha, 2013, komentarz do art. 1, cyt. za: Podręcznik Frascati, 2002, s. 34).

³ Badania stosowane (*applied research*) to także oryginalna praca badawcza podejmowana w celu zdobycia nowej wiedzy. Jest ona jednak zorientowana przede wszystkim na konkretny cel praktyczny. *Ibidem*.

⁴ Prace rozwojowe (*experimental development*) to systematyczna praca opierająca się na istniejącej wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej lub doświadczeń praktycznych i mająca na celu wytworzenie nowych materiałów, produktów lub urządzeń, inicjowanie nowych lub znaczące udoskonalenie już istniejących procesów, systemów i usług. *Ibidem*.

- prowadzić działalność normalizacyjną, certyfikacyjną i aprobacyjną;
- prowadzić i rozwijać bazy danych związane z przedmiotem działania instytutu;
- prowadzić działalność w zakresie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, wynalazczości oraz ochrony własności przemysłowej i intelektualnej, a także wspierającej innowacyjność przedsiębiorstw;
- wytwarzać w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi aparaturę, urządzenia, materiały i inne wyroby oraz prowadzić walidację metod badawczych, pomiarowych oraz kalibrację aparatury;
- prowadzić działalność wydawniczą związaną z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi;
- oraz prowadzić studia podyplomowe i doktoranckie, związane z prowadzonymi przez instytut badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, jeżeli posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych oraz odpowiednie zaplecze i warunki materialno-techniczne i inne formy kształcenia, w tym szkolenia i kursy doszkolające⁵.

Instytuty badawcze mogą prowadzić również działalność inną niż działalność podstawowa⁶. W literaturze przedmiotu istnieje jednak spór co do tego czy powyższa działalność może być działalnością gospodarczą (Michta, 2013, komentarz do art. 2; Cilak, 2015, s. 71–74). W celu rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu niezbędne jest sięgnięcie do definicji działalności gospodarczej uregulowanej w ustawie Prawo przedsiębiorców (Ustawa, 2018).

Zgodnie z ustawą Prawo przedsiębiorców, działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Aby uznać, że działalność instytutu badawczego może być działalnością gospodarczą, niezbędne jest nie tylko wykazanie, że jego działalność jest zorganizowaną działalnością zarobkową, ale także, że działalność ta jest wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Dalsze rozważania będą się zatem koncentrować na tym, czy działalność instytutu badawczego może posiadać wyżej wymienione cechy.

W literaturze przedmiotu przyjmuje się, że pojęcie *zorganizowanie* może być rozpatrywane w znaczeniu materialnym (konieczność prowadzenia działalności przy pomocy przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów prawa cywilnego) lub formalnym (m.in. poprzez dokonanie przez dany podmiot zgłoszenia do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego lub do Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej) (Kosikowski, 2005, s. 26).

Jak zaznaczono powyżej, pojęcie *zorganizowany* w ujęciu materialnym należy rozpatrywać jako konieczność pro-

wadzenia działalności przy pomocy przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów prawa cywilnego. Artykuł 55¹ ustawy Kodeks cywilny (Ustawa, 1964) stanowi, że przedsiębiorstwem jest zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej⁷. Zespołem takim mogą być posiadane przez instytut składniki majątkowe, w tym tytuł prawny do gruntów oraz budynków i urządzeń trwale z nimi związanych. Należy zatem uznać, że instytut badawczy spełnia przesłankę *zorganizowany* w aspekcie materialnym. Natomiast analizując aspekt formalny tego pojęcia, należy wskazać, że zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010) instytut nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania go do Krajowego Rejestru Sądowego. Z kolei art. 36 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Ustawa, 1997) stanowi, że instytut badawczy jest ujęty w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Na podstawie powyższych przepisów można stwierdzić, że instytut badawczy spełnia przedmiotową przesłankę. Wpisowi do tego rejestru podlegają jednak także podmioty, które z punktu widzenia wykonywanej przez nie działalności nie można uznać za przedsiębiorców⁸. Tym samym, do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego mogą zostać wpisane zarówno podmioty, które prowadzą działalność gospodarczą, jak i te, które jej nie prowadzą. Mając jednak na uwadze zaznaczoną w literaturze dysjunkcję pojęcia *zorganizowany*, za wystarczające należy uznać spełnienie jednego z aspektów tego pojęcia. Bez wątpienia instytut badawczy spełnia przesłankę materialną pojęcia *zorganizowany*.

Przez działalność zarobkową należy rozumieć działalność nastawianą na zysk, co nie jest równoznaczne z rzeczywistym jego osiągnięciem (Gronkiewicz-Waltz, Jarożyński, 2015, s. 235). Wydaje się jednak, że zasadne jest przyjęcie, że działalność musi być co prawda wykonywana w sposób odpłatny, lecz niekoniecznie w celu osiągnięcia zysku. Za takim stanowiskiem przemawia bowiem wykładnia językowa art. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców (Ustawa, 2018). Ustawodawca w komentowanym artykule nie zawarł pojęcia zysku, zatem jeżeli intencją ustawodawcy byłoby prowadzenie działalności gospodarczej, której celem jest osiągnięcie zysku, to posłużyłby się on tym pojęciem w komentowanym artykule. Mając na względzie powyższe, uznać należy, że sprzedaż wyników badań przez instytut badawczy w zakresie prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych ukierunkowanych na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce, spełnia przedmiotową przesłankę. Ponadto, jak słusznie wskazuje część autorów, w kontekście działalności zarobkowej, instytuty w celu gospodarczego zastosowania wyników badań występują w

⁵ Art. 2 ust. 2–3 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010).

⁶ Art. 2 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010).

⁷ Obejmuje ono w szczególności: oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa); własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości; prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych; wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne; koncesje, licencje i zezwolenia; patenty i inne prawa własności przemysłowej; majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne; tajemnice przedsiębiorstwa; księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

⁸ Zgodnie z przepisami prawa handlowego spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może zostać utworzona w każdym celu prawnie dopuszczalnym, niekoniecznie związanym z działalnością gospodarczą.

charakterze podmiotu gospodarczego dostarczającego konkretne usługi, które znajdują nabywców (Cilak, 2015, s. 72).

Odnosząc się z kolei do kolejnej przesłanki, należy wskazać, że pojęcie *we własnym imieniu* opiera się na założeniu samodzielności podmiotu uczestniczącego w rynku, który ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania, oraz ma swój wymiar ekonomiczny, strukturalny i prawny (Wyrok NSA z dnia 1 października 1997 r., II SA 1811/96, Lex nr 1027345; Gronkiewicz-Waltz, Jaroszyński, 2015, s. 230). Na marginesie zaznaczyć należy, że część autorów słusznie uważa, że *wykonywanie we własnym imieniu* nie powinno być uznawane za cechę działalności gospodarczej, ponieważ ma ona wyraźne konotacje podmiotowe, nie zaś funkcjonalne lub przedmiotowe, tak jak pozostałe desygnaty pojęcia działalności gospodarczej (Powałowski, 2018, s. 35). Wykonywanie działalności we własnym imieniu powinno być zatem uznawane za cechę przedsiębiorcy, przez którą należy rozumieć odrębność i niezależność podmiotu od innych⁹. W kontekście instytutów badawczych należy wskazać, że legalna definicja instytutów badawczych zawarta w art. 1 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010) wyraźnie stanowi, że instytut jest państwową jednostką organizacyjną, wyodrębnioną pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym. Ponadto w art. 18 tej ustawy stwierdzono jednoznacznie, że instytut występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek.

Natomiast odnosząc się do ostatniej przesłanki, należy wskazać, że *ciągłość* jest cechą stanowiącą wyróżnik działalności gospodarczej, która dotyczy realizowania różnego rodzaju czynności składających się na tę działalność, którym ciągłość nadaje *dynamiczny* charakter (Powałowski, 2018, s. 38). Czynności te są regularne i powtarzające się¹⁰. Przy czym ciągłość nie wyklucza sezonowości lub prowadzenia działalności przez krótki okres służący np. zrealizowaniu jakiegoś zadania. W kontekście instytutów badawczych należy wskazać na art. 21 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010), który stanowi, że instytut może otrzymać status państwowego instytutu badawczego, jeżeli zaistnieje potrzeba zlecenia mu zadań, o których mowa w art. 22 pkt 2, do wykonywania w sposób ciągły. Zgodnie z przywołanym artykułem do zadań państwowego instytutu badawczego należy wykonywanie zadań określonych w art. 2 ustawy o instytutach badawczych oraz zadań szcze-

gólnie ważnych dla planowania i realizacji polityki państwa, których wykonanie jest niezbędne dla zapewnienia obronności i bezpieczeństwa publicznego, działania wymiaru sprawiedliwości, ochrony dziedzictwa narodowego, rozwoju edukacji i kultury, kultury fizycznej i sportu oraz poprawy jakości życia obywateli, dotyczących: opracowywania i opiniowania standardów w zakresie rynku pracy, ochrony pracy i zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia, ochrony środowiska, gospodarki żywnościowej, gospodarki przestrzennej, gospodarki bogactwami i zasobami naturalnymi, rozwoju społeczeństwa informacyjnego, bezpieczeństwa technicznego, energetycznego i bezpieczeństwa transportu oraz standardów produktów, procesów i usług, a także warunków przestrzegania tych standardów, monitoringu i zapobiegania skutkom zjawisk i wydarzeń mogących stwarzać zagrożenie publiczne, w tym zapobiegania skutkom katastrof naturalnych lub technicznych, niszczących znamiona klęski żywiołowej. Tym samym instytut badawczy spełnia przedmiotową przesłankę.

Mając na uwadze powyższe, uznać należy, że działalność, o której mowa w art. 2 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych (Ustawa, 2010), może być uznana za działalność gospodarczą. Niemniej będzie ona wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym z działalności, o której mowa w ust. 1–3 tej ustawy.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że w aktualnym stanie prawnym instytuty badawcze nie należą do sektora finansów publicznych, w przeciwieństwie do podmiotów publicznych tworzonych przez państwo w celu wykonywania zadań publicznych (Wróblewska, 2014, s. 33). Zgodnie z art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych (Ustawa, 2009) do sektora finansów publicznych należą inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego. Wskazać należy, że jednostki badawczo-rozwojowe początkowo należały do sektora finansów publicznych (art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych z 2005 r.¹¹) (Ustawa, 2005), jednak w roku 2010 zostały z niego wyłączone z uwagi na dostosowanie go do tzw. systemu ESA'95¹². Jednocześnie ustawodawca w ustawie o finansach publicznych z roku 2009 (Ustawa, 2009) zaproponował agencję wykonawczą jako *nową formę organizacyjno-prawną dla wykonywania kluczowych zadań państwa wraz z ustawowymi zasadami, warunkami i procedurami obowiązującymi w tworzeniu*

⁹ W poprzednio obowiązującym stanie prawnym działanie we własnym imieniu stanowiło cechę charakteryzującą przedsiębiorcę jako podmiot działalności gospodarczej. Artykuł 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Ustawa, 2004) stanowił, że przedsiębiorcą w rozumieniu tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

¹⁰ W postanowieniu z dnia 7 sierpnia 2006 r., Sąd Apelacyjny w Szczecinie stwierdził, że przesłanka ta będzie spełniona, jeżeli podmiot będzie prowadził działalność w sposób powtarzalny i w taki sposób, który będzie stanowił pewną całość, a nie będzie *oderwanym* świadczeniem. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 sierpnia 2006 r., I ACz 441/06, LEX nr 279953.

¹¹ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Ustawa, 2005 – uchylona).

¹² Uzasadnienie do projektu ustawy z dnia 14 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. *Poza wymienionymi powyżej zmianami, przedmiotowy projekt dostosowuje ponadto zakres jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych do tzw. systemu ESA'95 – europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych we Wspólnocie Europejskiej, wyłączając z sektora jednostki badawczo-rozwojowe* (https://www.google.com/url?sa=t&rc=t&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=2ahUKEwii6_ekvrXdAhUHfyw-KHeXCD08QFjAFegQIABAC&url=http%3A%2F%2Forka.sejm.gov.pl%2Fdruki6ka.nsf%2F0%2FB6424AF9598E217FC12574E-A002C08AC%2F%24file%2F1181-uzas.doc&usg=AOvVaw28Jt4srYd05yhCLTQ-UC9B 9) (dostęp: 10.08.2018).

instytucji o takim statusie¹³. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że skutkiem pozostawiania instytucji poza sektorem finansów publicznych jest m.in. nie objęcie ich regulacjami obowiązującymi podmioty wewnątrz tego sektora, wyznaczanymi m.in. przez ustawę o finansach publicznych, nie ujmowanie planów finansowych instytucji w ustawach budżetowych, a także niezaliczanie zobowiązań instytucji do państwowego długu publicznego (Cilak, 2015, s. 75).

NAUKA A PAŃSTWOWA SŁUŻBA GEOLOGICZNA

Odnosząc się do fragmentów treści publikacji T.M. Peryta (2018):

– z niejasnych powodów ignorowany jest fakt, że zgodnie z obowiązującym obecnie prawem minister nadzorujący może dowolnie ukształtować strukturę organizacyjną PIG-PIB – w sposób zapewniający właściwe wykonywanie zadań państwa – należy wskazać, że struktura organizacyjna instytucji nie może być, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kształtowana przez ministra nadzorującego. Ustawa o instytucjach badawczych w art. 6 ust. 4 (Ustawa, 2010) wyraźnie stanowi, że strukturę organizacyjną instytucji określa regulamin organizacyjny ustalony przez dyrektora, po zasięgnięciu opinii rady naukowej oraz zakładowych organizacji związkowych;

– źródłem informacji autorki jest strona internetowa NGU, przy czym zostały pominięte informacje, które przeczą narracji autorki, prowadzącej do konkluzji o celowości powołania PAG. Przede wszystkim NGU jest – jak wynika z pierwszego zdania opublikowanego na stronie <https://www.ngu.no/en/page/about-ngu> – narodową instytucją powołaną do badania podłoża skalnego, złóż kopalin, osadów powierzchniowych i wód gruntowych. NGU – jako agencja rządowa o podstawie badawczej – służy do dostarczania informacji w zakresie nauk o Ziemi innym agencjom rządowym, a nie – jak suponuje autorka – do realizacji zadań publicznych o charakterze gospodarczym. Ostatnie zdanie na stronie internetowej NGU dotyczy pracowników: około 65% z 200 osób zatrudnionych to pracownicy naukowi. Dodam – bardzo efektywni, jeśli chodzi o produkcję naukową. Dla przykładu, zgodnie ze sprawozdaniem NGU z działalności w 2015 r. (str. 9), naukowcy NGU przedstawili 382 ustne prezentacje i opublikowali 137 artykułów w naukowych czasopismach i książkach – należy podkreślić, że pierwsze zdanie opublikowane na oficjalnej stronie NGU w języku norweskim brzmi: *NGU er landets sentrale institusjon for kunnskap om berggrunn, mineralressurser, løsmasser og grunnvann i Norge* (w tłumaczeniu na język polski NGU jest główną instytucją w kraju zajmującą się wiedzą na temat podłoża skalnego, zasobów mineralnych, wód sypkich i wód gruntowych w Norwegii), natomiast na stronie NGU w wersji angielskiej: *NGU is the national institution for the study of bedrock, mineral resources, surficial deposits and groundwater* (w tłumaczeniu na język polski: *NGU jest instytucją krajową zajmującą się badaniem podłoża skalnego, zasobów mineralnych, osadów*

powierzchniowych i wód gruntowych). Obie wersje językowe wskazują, że NGU jest instytucją, która zajmuje się wiedzą/badaniem m.in. podłoża skalnego. Badania te są jednak wyłącznie środkiem do realizacji celu i zadań publicznych, które zostały nałożone na NGU, dlatego też nie stanowiły one przedmiotu rozważań w artykule pt. *Polska Agencja Geologiczna. Realizacja zadań publicznych poprzez agencje wykonawcze* (Wolska, 2018). Rozważania, które autorka podjęła w przedmiotowej publikacji, dotyczyły realizacji zadań publicznych przez agencje wykonawcze. Odnosiły się do agencji wykonawczych jako szczególnej kategorii w administracji publicznej oraz zadań publicznych, które realizują. Dzięki znajomości przez autorkę języka norweskiego była możliwa, w przedmiotowym zakresie, analiza norweskich materiałów źródłowych (w tym aktów prawnych) w kontekście Norweskiej Służby Geologicznej (Norges Geologiske Undersøkelse), która jest jedną z najbardziej charakterystycznych agencji w sferze geologii. Odnosząc się z kolei do zatrudnienia pracowników naukowych, prezentacji wyników badań naukowych, czy też zawarcia w nazwie australijskiej służby geologicznej (Geoscience Australia) słowa *nauka*, należy wskazać, że powyższe nie przesadzają o formie organizacyjnoprawnej danego podmiotu¹⁴. Forma organizacyjnoprawna jest bowiem ściśle określana przez podmiot, który ją tworzy.

Mając na uwadze intencję T.M. Peryta, należy zgodzić się z autorem, że komponent badań naukowych jest istotny. I niezależnie od wyboru przez polskiego ustawodawcę formy organizacyjnoprawnej służby geologicznej *nauka* powinna być wykorzystywana jako środek do realizacji zadań zakresu służby geologicznej.

Niniejszym artykułem autorka chciałaby również sprostować piąty przypis dolny artykułu pt. *Polska Agencja Geologiczna. Realizacja zadań publicznych poprzez agencje wykonawcze* (Wolska, 2018), tj. *Do istniejących agencji należy zaliczyć m.in.: Geologian tutkimuskeskus (Filiandia), Geoscience Australia (Australia), U.S. Geological Survey (Stany Zjednoczone), Servicio Geológico Mexicano (Meksyk), Česká Geologická Šlužba (Czechy), Geological Survey of Ireland (Irlandia), Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe (Niemcy), Department of Natural Resources (Kanada)*. Przypis ten powinien brzmieć: *Do istniejących agencji należy zaliczyć m.in.: Geologian tutkimuskeskus (Filiandia), U.S. Geological Survey (Stany Zjednoczone)*. Przez pomyłkę, jako agencje zostały ujęte ww. służby geologiczne.

ZAKOŃCZENIE

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że instytut badawczy jest jednostką prawną, powołaną przez władzę rządową, która ma prowadzić badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. Jednostka ta nie należy do sektora finansów publicznych, w przeciwieństwie do agencji wykonawczych. Do podstawowej działalności instytutów badawczych należy bowiem prowadzenie badań naukowych

¹³ Zgodnie z art. 18 ustawy o finansach publicznych z 2009 r. (Ustawa, 2009), agencja wykonawcza jest państwową osobą prawną tworzoną na podstawie odrębnej ustawy w celu realizacji zadań państwa.

¹⁴ Na marginesie wskazać należy, że w wielu podmiotach prywatnych (np. spółach), których podstawową działalnością nie jest działalność naukowa, zatrudniani są pracownicy naukowcy z uwagi na ich wysokie kwalifikacje.

i prac rozwojowych, przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki oraz wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Należy jednak podkreślić, że istnienie tej formy organizacyjnoprawnej w polskim porządku prawnym, ma istotne znaczenie dla rozwoju nauki i gospodarki. Jak słusznie zaznacza się w literaturze *podstawą rozwoju gospodarczego każdego państwa jest postęp naukowy* (Cilak, 2015, s. 75).

LITERATURA

- CILAK M. 2015 – Instytuty badawcze jako forma działalności naukowej i gospodarczej państwo-problematyka pozycji i formy prawnej. Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu, 4 (3).
- GRONKIEWICZ-WALTZ H., Jaroszyński K., Rozdział IX. Przedsiębiorca [W:] Gronkiewicz-Waltz H., Wierzbowski M. (red.), Prawo gospodarcze. Zagadnienia administracyjnoprawne, Warszawa 2015.
- KOSIKOWSKI C. 2005 – Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2005.
- MICHTA D. 2013 – Ustawa o instytutach badawczych. Komentarz, stan prawny: 31 lipca 2013 r., LexisNexis.
- PERYT T.M. 2018 – Nauka a państwowa służba geologiczna. Prz. Geol., 66 (8): 475–476.
- PODRĘCZNIK Frascati 2002 – Proponowane procedury standardowe dla badań statystycznych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej, s. 34, www.nauka.gov.pl.
- POSTANOWIENIE Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 sierpnia 2006 r., I ACz 441/06, LEX nr 279953.
- POWAŁOWSKI A. 2018 – Działalność gospodarcza i jej cechy [W:] Dobaczewska A., Powałowski A., Wolska H., Nowe prawo przedsiębiorców, Warszawa.
- USTAWA z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Dz.U. z 1964 r. nr 16 poz. 93.
- USTAWA z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym. Dz.U. z 1997 r. nr 121 poz. 769 t.j.
- USTAWA z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Dz.U. z 2004 r. nr 173 poz. 1807 – uchylona.
- USTAWA z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Dz.U. z 2005 r. nr 249 poz. 2104 ze zm. – uchylona.
- USTAWA z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz.U. z 2009 r. nr 157 poz. 1240 t.j.
- USTAWA z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych. Dz.U. z 2010 r. nr 96 poz. 618.
- USTAWA z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Dz.U. z 2018 r. poz. 646.
- WOLSKA H. – Polska Agencja Geologiczna, Realizacja zadań publicznych poprzez agencje wykonawcze. Prz. Geol., 66 (5): 272–275.
- WRÓBLEWSKA M. 2014 – Komentarz do art. 9 ustawy o finansach publicznych [W:] Dzwonkowski H., Gołębiowski G. (red.), Ustawa o finansach publicznych. Komentarz prawno-finansowy, Warszawa.
- WYROK NSA z dnia 1 października 1997 r., II SA 1811/96, Lex nr 1027345.

Praca wpłynęła do redakcji 17.09.2018 r.
Akceptowano do druku 18.09.2018 r.